

Diese Aufnahmen werden im Sammlerjargon „Mondschein“ genannt. Der verheerenden Sommerflut von 1897 hielt auch die neue Steinbrücke über die Aupa nicht stand, obwohl sie erst 5 Jahre zuvor von angesehenen italienischen Steinmetzen unter der Leitung der Meister Otto Fiedler und Václav Havránek aus Arnau für 14.200 Gulden errichtet worden war. Ein Jahr später wurde sie durch eine genietete Stahlbrücke ersetzt, die nach einer Generalreparatur zu Ende des vergangenen Jahrhunderts bis heute ihrer Bestimmung dient.

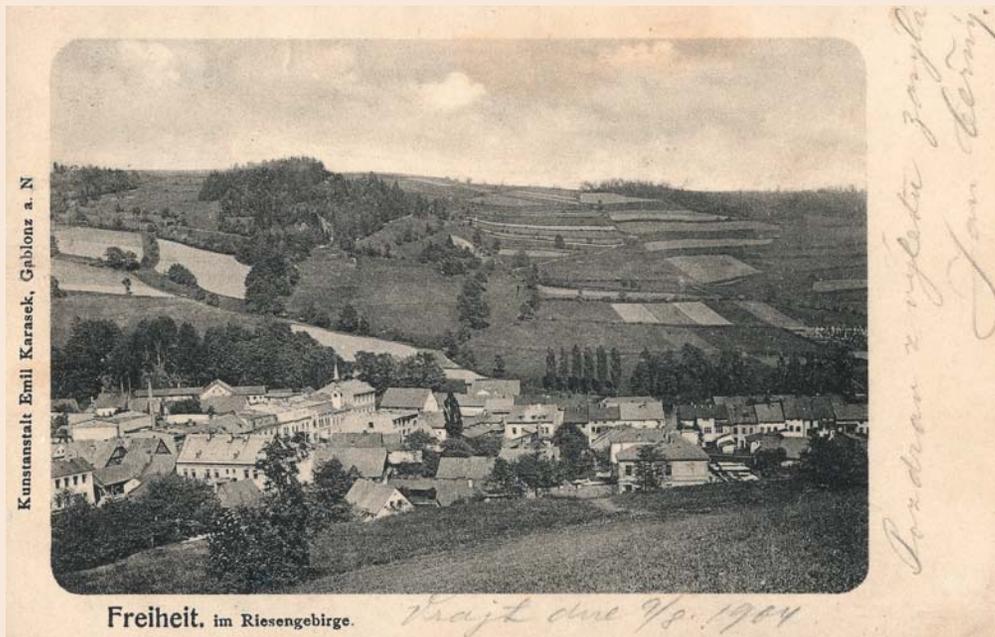
Těmhle záběrům se ve sběratelské hantýrce říká „měsíční svit“. Ničivé letní povodni v roce 1897 neodolal ani nový kamenný most přes Úpu, přestože ho před pěti lety za 14. 200 zlatých stavěli vyhlášení italsíí kameníci, vedení stavebními mistry Otto Fiedlerem a Václavem Havránkem z Hostinného. O rok později jej nahradila nýtovaná ocelová konstrukce, která po generální opravě koncem minulého století slouží dosud.

Zimní pohádka – jak pro koho. Ve výřezu Rosovo sanatorium u mostu (zdravotnické středisko) a hotel „U města Vídně” přejmenovaný později na Poštu. Dnes je tu opravdu sídlo České pošty. Budka v popředí je důležité stanoviště výběrčího mýta.

Ein Wintermärchen – aber nicht für jedermann. Im Bildausschnitt das Dr. Rosa's Sanatorium an der Brücke (Poliklinik) und Hotel „Bei der Stadt Wien”, später in „Zur Post” umbenannt. Heute siedelt hier die Tschechische Post. Die Bude im Vordergrund ist der wichtige Posten des Mauteinnehmers.

Jihozápadní úbočí Kravího vrchu – Sluneční stráň – značně poznamenaná zemědělskou činností. A to prý obyvatelé Svobody živil hlavně obchod a řemesla. Dnes je svah v dolní polovině zastavěn rodinnými domky a od znatelné starobylé dřevařské cesty (vede od hřbitova vpravo uprostřed podle skály v lesíku šikmo vzhůru) až po hřeben zarostlý lesem.

Der südwestliche Hang von Kraví vrch – heute Sluneční stráň – ist merklich gezeichnet von landwirtschaftlicher Tätigkeit. Und da sollen die Einwohner von Freiheit vor allem vom Handel und Gewerbe gelebt haben... Heute ist der Hang in der unteren Hälfte mit Einfamilienhäusern bebaut und vom archaischen Holzfällerweg (er führt vom Friedhof rechts in der Mitte entlang der Felsen im Wäldchen schräg nach oben) ist er bis zum Kamm hinauf bewaldet.

Svobodské pamětihodnosti pěkně pohromadě. Nahoře známý císařský kvartýr, dole vlevo bývalá panská sýpka na obilní desátky přestavěná na hostinec – v pozadí lomenice Měšťanského domu. Vpravo dvě z posledních tradičních dřevěnek v hlavní ulici nahrazené zděnými domy do konce 20. let minulého století. Jsou to dnešní čísla 427 a 428.

Freiheiter Sehenswürdigkeiten auf einen Blick. Oben rechts das bekannte Kaiserquartier, unten links das einstige, in einen Gasthof umgebaute Herrenkornhaus für Kornzehente, im Hintergrund der Dachgiebel vom „Bürgerhaus“. Rechts zwei der letzten historischen Holzhäuser an der Hauptstraße, die gegen Ende der 20. Jahre des vergangenen Jahrhunderts durch Steinhäuser ersetzt wurden. Heute sind das die Hausnummern 427 und 428.

S velkou slávou přispěl v neděli 17. prosince 1871 první vlak. Před stanicí s názvem Svoboda – Janské Lázně se v roce 1905 u příležitosti drážní inspekce shromáždilo veškeré osazenstvo – podle normy rakouské severozápadní dráhy: přednosta, osobní a nákladový pokladník, skladník, výhybkář, posunovač, nosič zavazadel, ponocný a čtyři skladištní dělníci.

Mit Glanz und Gloria kam am Sonntag, dem 17. Dezember der erste Zug angedampft. Vor der Bahnhofsstation mit dem Namen Freiheit – Johannisbad war im Jahre 1905 zum Anlass der Bahninspektion das gesamte Personal versammelt – nach Norm der österreichischen Nordwestbahn: Vorsteher, der Kassierer für die Personen- und Güterabfertigung, Lagerverwalter, Weichenwächter, Rangierer, Gepäckträger, ein Hilfs- und vier Lagerarbeiter.

Konečně důstojnou školu, se vzletným nápisem „Vzdělání národa – štěstí státu“ na fasádě, získala vědychtivá mládež v roce 1899. Za celkových 80 110 K ji vystavěl stavitel Josef Tippelt z Mladých Buků. O patro navýšena byla od té doby již dvakrát. Poprvé po necelých osmi letech, podruhé v roce 2004. Kam se jen rozprchli všichni ti geniové?

1899 – endlich eine würdige Schule für wissensbegierige Jugend, mit der poetischen Inschrift „Ein gebildetes Volk – des Staates Glück“ an der Fassade. Sie wurde für insgesamt 80 110 Kronen von Joseph Tippelt aus Jungbunzlitz erbaut. Seither wurde sie zweimal um ein Stockwerk erhöht. Das erste Mal nach nicht ganz acht Jahren, das zweite Mal im Jahre 2004. Wo sind wohl heute all ihre Geniesse?

Freiheit im Riesengebirge

Die Zeiten ändern sich. Viele Details mögen wir heute vermissen. Fabriken verschwanden, Einfamilienhäuser schossen wie Pilze aus der Erde, die Felder und Weiden am Horizont werden vom Wald verschlungen. Der linksufrige Weg entlang der Aupa fiel samt der in die Lékárenská ulice mündenden eisernen Laufbrücke aus dem Jahre 1909 dem Bau einer neuen Brücke für die Schnellstraße zwischen Trutnov und Pec pod Sněžkou zum Opfer. Sie wurde vor einem Vierteljahrhundert von polnischen Straßenbauern gebaut.

Časy se mění. Mnohé detaily byste dnes marně hledali. Zmizely tovární komíny, rodinné domky se rozběhly do strání, pole a louky na horizontu zvolna zarůstají stromy. Levobřežní cestička podél Úpy i s železnou lávkou z roku 1909, ústící do Lékárenské uličky, padla za obětí výstavbě nového mostu rychlostní silnice z Trutnova do Pece pod Sněžkou. Polští stavbaři ji budovali před čtvrt stoletím.

Freiheit im Riesengebirge

Partie an der Aupa

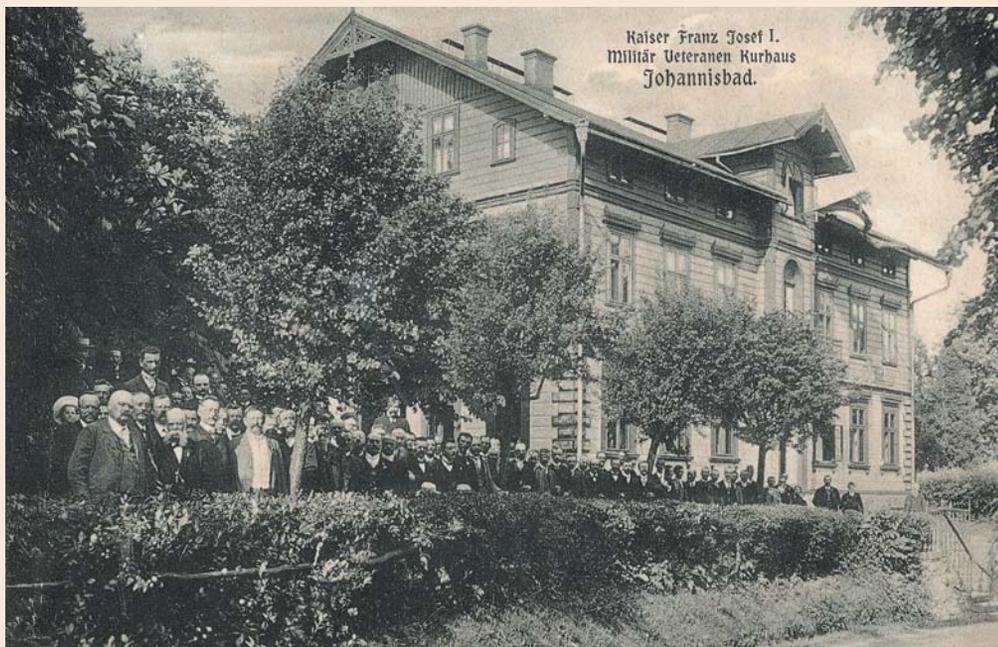
Kolorit městečka vytvářely početné hospody a hospůdky. Hotel Sněžka na hlavní třídě, hned vedle vyhlášené cukrárny Antona Petery, dnešní restaurace Jitřenka, patřil na přelomu století k těm zavedeným, přestože povrch důležité komunikace před ním, sporadicky osvětlený olejovými lampami, byl jen uježděný „fujtajbl“. Dláždilo se až v roce 1927!

Zahlreiche Gasthöfe und Kneipen unterstrichen das Flair des Städtchens. Das Hotel Schneekoppe an der Hauptstraße, gleich neben der beliebten Konditorei von Anton Peter, das heutige Restaurant Jitřenka, gehörte zur Jahrhundertwende zu den gut etablierten Gasthöfen, ganz im Gegensatz zum erbärmlichen Zustand des wichtigen, aber staubigen und nur sporadisch von Öllaternen beleuchteten Verkehrswegs vor ihm. Erst 1927 wurde die Straße endlich gepflastert.

Schůzky místních spolků i roztodivných stolních společností vítal oblíbený „Kühnel – papa“ ve svém podniku naproti kostelu. Domácí kapele hrající k poslechu i tanci vévodil taškář a veselá kopa – jistý Bambas. Osídlenci po roce 1945 přejmenovali dnes již zrušený hostinec přestavěný na byty na hospodu U Kozlovských.

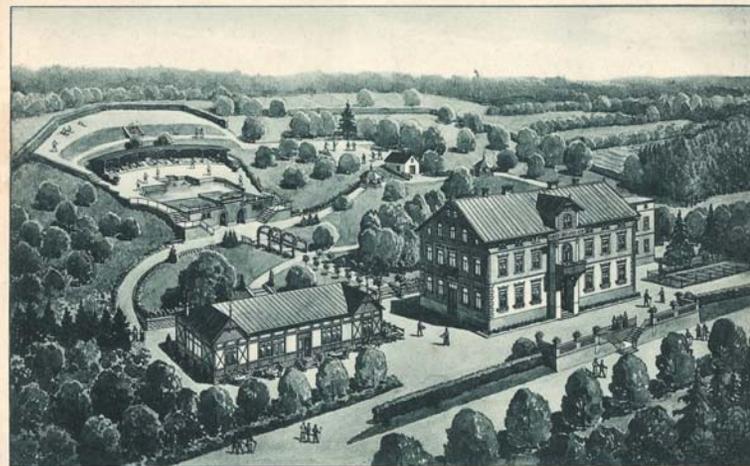
Versammlungen der hiesigen Vereine und auch die wunderlichsten Tischgesellschaften fanden beim beliebten „Kühnel-Papa“ in dessen Lokal statt. Die zum Tanz und auch nur so zum Zuhören aufspielende Hauskapelle wurde von einem gewissen Bambas geleitet – einem weitbekannten Spaßmacher und Witzbold. Die Neusiedler nach 1945 nannten das nunmehr in Wohnungen umgebaute Gasthaus in „Hospoda U Kozlovských“ um.

Když v květnu 1886 hořela hospoda Císařský pramen (Kaiserquelle), bránily prý manželky svým mužům v hašení, protože se podnik netěšil dobré pověsti. S novou budovou zavedl hostinský Josef Georg Eisner název Císařské lázně (Kaiserbad). Od roku 1908 se tu pod záštitou staříckého mocnáře kurýrovali vojenští veteráni.

Als im Jahre 1886 der Gasthof Kaiserquelle in Flammen stand, sollen die Frauen ihre Männer an den Löscharbeiten gehindert haben, da das Lokal keinen guten Ruf genoss. Mit dem Neubau führte der Gastwirt Josef Georg Eisner den Namen Kaiserbad ein. Seit 1908 kurierten sich hier unter der Obhut des greisen Kaisers Kriegsveteranen aus.

Rozsáhlé parkové úpravy jsou očím dnešního návštěvníka skryty ve vzrostlém stromoví, ale opravdu jde o lokalitu lesnické školy. Jako zotavovna pojištěnců nemocenské pokladny fungoval hotel Císařské lázně v meziválečném období. Jednotlivé turnusy se nechávaly obvykle společně vyfotografovat jako ten z léta 1927.

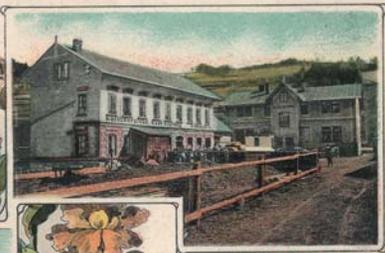
Arbeiter-Erholungsheim in Freiheit b. Johannisbad i. B.

Die ausgedehnte Parkanlage bleibt dem heutigen Betrachter der großen Bäume wegen verborgen, aber dies ist wirklich das Gelände der Forstschule. Als Arbeitererholungsheim der Krankenkasse funktionierte das Hotel Kaiserbad auch in der Zeit zwischen den Kriegen. Die einzelnen Turnusse ließen sich jeweils immer gemeinsam ablichten – wie dieser aus dem Sommer 1927.

*Russ aus Freiheit i. Riesengebirge
i. Böhmen*

Hôtel Bahnhof

Hôtel Bahnhof Inh. J. Russ

Freiheit Im Riesengebirge

Hotel Nádraží, dnes Sport, těžil ze své výhodné polohy a v přilehlé ubytovně měl své vlastní povoznictví s několika kočáry. Všichni majitelé byli také mezi místní konkurencí nejčilejšími vydavateli vlastních propagačních pohlednic.

Das Hotel Bahnhof (heute Sport) profitierte aus seiner günstigen Lage und in der anliegenden Herberge unterhielt es gar ein eigenes Fuhrgeschäft mit ein paar Kutschen. Alle Inhaber waren unter der hiesigen Konkurrenz die rührigsten Herausgeber eigener Ansichtskarten.

Hotel Bahnhof, Bes. Franz Breuer.

To je nářez! Další hospody: S barokizujícím štítem Café Illner na náměstí. Místo staré pekárny je dnes TIC. Falešné hrázdění má zaniklý hostinec U pošty, se symbolickým setkáním dvou věků. Benzinové čerpadlo bylo i u hostince Na modrém Dunaji, patřícím tenkrát ještě do Mladých Buků.

Eine Kneipe neben der anderen! Mit barockisierendem Giebel das Café Illner am Stadtplatz. Anstelle der alten Bäckerei steht heute das TIC. Der ehemalige Gasthof Zur Post mit falschem Fachwerk als Kulisse vor der symbolischen Begegnung zweier Epochen. Eine Tankstelle befand sich auch beim Gasthof Zur blauen Donau, das dazumal noch zu Jungbuch gehörte.

Krátce před povodní v roce 1897 otevřel Německý tělocvičný spolek Svoboda – Maršov novou výstavnou tělocvičnu. 1. 10. 1920 tu zahájilo činnost první kino slavnostním promítnutím filmu Johannes Goth. Shodou okolností i zde byla restaurace.

Kurz vor der Überschwemmungskatastrophe von 1897 eröffnete der Deutsche Turnverein Freiheit – Marschendorf eine neue ansehnliche Turnhalle. Am 1. 10. 1920 nahm hier das erste Kino seinen Betrieb auf – mit der feierlichen Vorführung des Films Johannes Goth. Rein zufällig war hier auch ein Restaurant.

Oblíbeným cílem nedělních vycházek byl Peschkův podnik v Antonínově údolí, jehož současná replika se jmenuje Hotel Pod pralesem. Na domácí jablečný most a rozlehlý taneční sál lákal své hosty Josef Franz do poněkud vzdálenější Bystřice (Klinge). Škoda, že už není. A na kuželky se chodilo do Justova mlýna v Maršově I.

***B**eliebtes Ziel von Sonntagsspaziergängen war der Peschke-Gasthof in Antonienthal, dessen heutiger Nachfolger Hotel Pod pralesem heißt. Hausgemachter Apfelmost und ein geräumiger Tanzsaal – damit lockte Josef Franz seine Gäste in seinen etwas abgelegenen Gasthof Klingenthal. Schade, dass es ihn nicht mehr gibt. Zum Kegeln ging man zur Just-Mühle in Marschendorf.*

Marschendorf I. Teil

Marschendorf II. Teil

Gruß aus MARSCHENDORF I. Teil
Papierfabrik P. Piette.

Papierfabrik G. Roeder & Co.

Erst 1960 wurden die selbständigen Gemeinden Marschendorf I. und II. Freiheit an der Aupa angeschlossen. Der dörfliche Charakter der Besiedlung änderte sich erst mit der Gründung der beiden großen Papierfabriken in der 2. Hälfte des 19. Jhs. Gustav Röeder, nach ihm die Eichmanns und auch Prosper Piette machten diesen bis dahin verschlafenen Winkel des Riesengebirges durch ihre hochwertigen Produkte ohne jegliche Übertreibung weltberühmt. Auf dem unteren Foto ist die Metamorphose von der chaotischen Bebauung zum durchdachten Stadtkern gut ersichtlich.

Samostatné obce Maršov I. a Maršov II. byly ke Svobodě nad Úpou připojeny až v roce 1960. Změnu venkovského charakteru osídlení přineslo založení dvou velkých papíren v druhé půli 19. století. Gustav Röeder a po něm Eichmannové i Prosper Piette proslavili v té době nevýznamný kout Krkonoš svými kvalitními výrobky bez nadsázky po celém světě. Na spodním snímku je patrný přerod chaotické zástavby na promyšlené městské jádro.

Riesengebirge.

Marschendorf I. B.